

Helene Lindahl
Naturvårdsverket
helene.lindahl@naturvardsverket.se

2020-01-20

Ärendenr:
Nv-07627-19
Naturvårdsverket

NV-02027-15
Miljömålsrådets kansli

Programförklaring för programområdet Insatser för Grön infrastruktur

Drivansvarig myndighet är Naturvårdsverket som därmed har ett samordnande ansvar för projekten i programområdet.

Medverkande myndigheter är Skogsstyrelsen, Jordbruksverket, Havs- och vattenmyndigheten, Riksantikvarieämbetet, Sveriges geologiska undersökning, Trafikverket, Boverket och länsstyrelserna.

Vi myndigheter avser att genom samverkan oss emellan och med andra aktörer, i snabbare takt bevara och utveckla en fungerande grön infrastruktur. Det krävs för det långsiktiga bevarandet av biologiska mångfald, vilket är en grundförutsättning för ett hållbart nyttjande av naturresurser och för att säkra viktiga ekosystemtjänster.

Bakgrund

I maj 2019 presenterade IPBES rapporten om tillståndet för världens biologiska mångfald och ekosystemtjänster. Situationen beskrivs som allvarlig och på sina håll mycket allvarlig. Fler arter än någonsin i mänsklighetens historia hotas av utrotning och många ekosystem förändras i snabb hastighet. Exploatering av mark och vatten, klimatförändringar samt föroreningar är några av de faktorer som kan orsaka denna drastiska förändring.

Om nuvarande trender i samhällsutveckling fortsätter kommer människans att drabbas ytterligare av brist på ekosystemtjänster och globala miljö- och hållbarhetsmål kommer inte att uppnås. Rapporten visar på olika scenarier för framtiden där endast det framtidsscenario som beskriver en genomgripande samhällsomställning, innebär att biologisk mångfald och ekosystemtjänsterna kan bevaras och ekosystemen restaureras och nyttjas hållbart.

Ett förslag på åtgärd som nämns i rapporten för att minska den negativa utvecklingen, är att fullt ut implementera existerande globala och regionala miljörelaterade avtal (t.ex. CBD) och direktiv (t.ex. EU:s Habitatdirektiv). Andra åtgärder är exempelvis att ta bort miljöskadliga subventioner samt att öka ekonomiska incitament för att uppmuntra beteenden som leder till positiv påverkan på ekosystem på alla samhällsnivåer, från individuella konsumenter, till företag som är inblandade i internationell handel och finanser.

Begreppet Grön infrastruktur har sin grund i Konventionen om biologisk mångfald; CBD. Begreppet har sedan flitigt används i olika EU-strategier om biologisk mångfald. I regeringens prop. 2013/14:141 En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster tas begreppet upp. Som en följd av propositionen fick länsstyrelserna regeringsuppdrag att ta fram regionala handlingsplaner för grön infrastruktur vilka slutrapporterades 2018. Naturvårdsverkets har en fortsatt roll att koordinera det regionala arbetet vilket bedrivs i samverkan med andra myndigheter, länsstyrelserna och övriga aktörer. Nästa utmaning i det regionala arbetet är att få till stånd att planerna används i samband med planering, prövning, pågående mark- och vattenanvändning och vid naturvårdande insatser på land och i vatten.

Syfte

Syftet med programområdet är att öka takten i genomförandet av åtgärder för grön infrastruktur. Det kräver samverkan, delaktighet och en kraftsamling för att komma framåt i frågor som är lämpliga att hantera på nationell nivå.

Mål

- Att projektens insatser stärker och bevarar en väl fungerande grön infrastruktur där arter har möjlighet att använda landskapets miljöer och sprida sig mellan dem. Mätbara resultat ska finnas senast 2030. De ska också möjliggöra ett hållbart brukande.
- En ökad samsyn, samverkan och inriktning på synergier i arbetet med grön infrastruktur.
- Att programområdets insatser ska bidra till att möjliggöra en ökad takt i genomförandet av åtgärder enligt de regionala handlingsplanerna.

Avgränsningar

Enligt Miljömålsrådet ska programmet inte omfatta åtgärder i marin miljö. Programmet ska inte heller innefatta sådant som bäst görs på regional nivå. Det är därför viktigt med bra kommunikation med länsstyrelserna och myndighetsgruppen för grön infrastruktur.

Arbetsätt

För de flesta projekten är huvudfokus dialogprocesser med berörda aktörer där vi analyserar särskilt viktiga frågor med t ex Open Standardmetodik (<http://cmp-openstandards.org/>). Detta för att ta fram strategier och åtgärder för att hantera stora och centrala problem för grön infrastruktur. Ekosystemtjänster ska ha en viktig roll.

Projekten kan bestå av både dialog- och åtgärdsdelar. Vi genomför myndighetsåtgärder som underlättar att man regionalt kan genomföra praktiska åtgärder.

Miljömål som programområdet bidrar till att nå

Levande skogar, ett rikt odlingslandskap, levande sjöar och vattendrag, myllrande våtmarker, ett rikt växt- och djurliv, god bebyggd miljö, ingen övergödning, grundvatten av god kvalitet, en storslagen fjällmiljö, bara naturlig försurning, giftfri miljö, begränsad klimatpåverkan, frisk luft och generationsmålet.,

Mål inom Agenda 2030 som programområdet bidrar till att nå

Hälsa & välbefinnande (mål 3), Rent vatten & sanitet (mål 6), Hållbar industri, innovationer och infrastruktur (mål 9), Hållbara städer & samhällen (mål 11), Bekämpa klimatförändringen (mål 13) och Ekosystem & biologisk mångfald (mål 15), del av mål 2 om hållbart jordbruk, mål 14 genom begränsning av effekter från övergödning, och definitivt mål 17 genom samverkan och samarbetet vi gör i programmet.

Kopplingar till andra programområden

Kopplingar finns till programområdena Myndigheter och statliga bolag går före, Fysisk riksplanering 3.0, Hållbar konsumtion och Kunskapsutveckling och syntesarbete om ett hållbart livsmedelssystem. Det är lämpligt med kommunikation mellan programområdena för att bli hitta synergier.

Kopplingar till andra samhällsmål

Det finns synergier med klimatmål (inklusive klimatanpassning), mål om biologiska mångfald, internationella konventioner och EU-direktiv. Även synergier med mål för friluftsliv och turistnäringen, samt mål för kulturmiljö.

Det kan finnas både synergier och konflikter med försörjningsfrågor ex. grundvatten, energi, grus, och bergmaterial. Även med areella näringars olika mål och den nationella livsmedelsstrategin. Detsamma med gruvnäringens främjandemål och frågor kring energimineral (kobolt, vanadin, grafit, REE m fl.).